

2. Verdenskrig

[Print](#)

Af cand.scient. Jesper Samson, iBureauet/Dagbladet Information. November 2015. Opdateret juni 2016

Indledning

2. Verdenskrig var en global konflikt, der startede i 1939, da det nazistiske Tyskland angreb nabolandet Polen. Krigen sluttede, da Tysklands allierede Japan blev bombet med det helt nye dommedagsvåben, atombomben.

Undervejs i krigen blev store befolkningsgrupper forfulgt og slået ihjel på grund af religion, race, seksualitet eller politisk overbevisning. Alt i alt menes krigen at have kostet mellem 50 og 70 millioner menneskeliv – det største antal nogensinde i en militær konflikt.

Baggrund og optakt til 2. Verdenskrig

Hvad var Nazi-Tysklands ekspansionspolitik?

I 1919 måtte Tyskland underskrive Versailles-fredstraktaten efter nederlaget i 1. verdenskrig. Fredsaftalen indebar hårde vilkår for Tyskland, der blandt andet måtte afstå store landområder og skære meget ned på militæret. Efter at have vundet regeringsmagten i Tyskland i 1933 gik Adolf Hitler straks i gang med at udfordre Versaillesfreden. Samtidig fortalte han omverdenen, at Tyskland kun havde fredelige intentioner – i håb om, at ingen af de europæiske magter ville gribe ind, før Tyskland havde genvundet sin styrke.

Hitler brød således Versailles-freden ved at få indført værnepligt og ved at tage kontrollen over det afmilitariserede område Saarland på grænsen til Frankrig samt Østrig og Tjekkosllovakiet, uden at der blev løsnat et skud.

Hvad var appeasementpolitikken?

Hitlers aggressive politik blev ifølge "A History of Western Society" af John McKay m.fl. (se kilder) mødt af en vigende holdning fra de øvrige europæiske magter, først og fremmest Storbritannien. Her førte man en appeasementpolitik (eftergivenhedspolitik), der gik ud på at undgå en ny europæisk storkrig ved i vidt omfang at efterkomme tyskernes ønsker.

Hvordan agerede japanerne i Østasien?

Japan havde fra slutningen af 1800-tallet udvidet sit imperium ved at indtage Korea og Taiwan. I 1932 indtog japanerne Manchuriet, der i dag er en del af Kina. Japan ønskede ifølge bogen "Den 2. Verdenskrig 1939-1945" af Kirchhoff m.fl. (se kilder) både at få adgang til vigtige råstoffer og opnå dominans i Østasien på bekostning af de europæiske kolonimagter. I 1937 udbrød der krig mod Kina, hvorefter Japan indtog store dele af Kina i et blodigt felttog med mange civile ofre.

Hvem var aksemagterne?

Aksemagterne var de lande, der kæmpede på Tysklands side mod de allierede under 2. Verdenskrig. Den oprindelige sammenslutning bestod af "Aksen Rom-Berlin" fra 1936 mellem det nazistiske Tyskland og det fascistiske Italien under ledelse af Benito Mussolini. Japan tilsluttede sig aksemagterne i 1940. Under 2. Verdenskrig tilsluttede autoritære styrer i lande som Ungarn, Rumænien, Slovakiet, Bulgarien og Kroatien sig også aksemagterne. Den oprindelige akse blev slået i stykker, da Italien overgav sig til de allierede i 1943, mens Tyskland og Japan fortsatte deres alliance frem til Tysklands nederlag i 1945.

Hvem var de allierede?

De allierede var de lande, som gik sammen under 2. Verdenskrig for at besejre aksemagterne. De vigtigste allierede var Storbritannien, Sovjetunionen og USA. Alliancen blev oprindeligt formet af Storbritannien, Frankrig og Polen i 1939 som modsvar på Tysklands angreb på Polen. Sovjetunionen havde på det tidspunkt underskrevet en ikkeangrebspagt med Tyskland og trådte først ind på de allieredes side, da landet blev angrebet af Tyskland i 1941.

USA trådte ind i krigen i slutningen af 1941 som følge af det japanske angreb på den amerikanske flådestation i Pearl Harbor på Hawaii. Ved afslutningen af 2. Verdenskrig var der cirka 50 allierede nationer. I artiklen "Danmark anerkendt som allieret" på tv2.dk (se kilder) fortælles det, at Danmark først i 2014 blev anerkendt som en del af de allierede styrker. Det skete i forbindelse med fejringen af 70-års-dagen for D-dag den 6. juni 2014, hvor den franske præsident Francois Hollande inviterede det officielle Danmark til ceremonien. At anerkendelsen ikke skete før, skyldes den danske såkaldte samarbejdspolitik frem til august 1943, hvor den danske regering i et vist omfang samarbejdede med den tyske besættelsesmagt for at undgå krigens ulykker på dansk jord og en nazificering af det danske samfund.

Aksemagterne i offensiven

Hvordan begyndte 2. Verdenskrig?

Ikke-angrebspagten mellem Hitlers Tyskland og Josef Stalins Sovjetunionen betød, at Hitler mente, han havde frie hænder til at angribe Polen, da han troede, at Storbritannien og Frankrig heller ikke denne gang ville erklære Tyskland krig.

Den 1. september 1939 indledte tyske tropper et lynangreb på Polen med fly, tanks og tropper. To dage senere skred Storbritannien og Frankrig endelig ind og erklærede Tyskland krig. Dermed var 2. Verdenskrig begyndt. Et par uger senere gik Sovjetunionen ind i Polen og indtog den østlige halvdel, som det også var blevet aftalt i Hitlers og Stalins pagt.

Hvordan foregik angrebet på Danmark og Norge?

Nazitysklands angreb på Polen var endt med succes efter bare fire ugers krig. Den 9. april 1940 gik tyske styrker ind i Danmark, som overgav sig efter få timers kamp. Læs mere i Faktalinket om Besættelsen 1940-1945 (/titelliste/besa). Danmark var egentlig mest en trædesten på vej til Norge, som blev angrebet samme dag. Tyskerne var interesserede i at anlægge flådebaser langs den norske Atlanterhavskyst og sikre sig adgang til svensk jernmalm, der blev udskibet fra den nordnorske by Narvik. Jernmalmen var vigtig for produktionen af tysk krigsmateriel.

Nordmændene fik støtte fra britiske tropper og gjorde modstand, men måtte overgive sig i juni 1940.

Hvordan overvandt tyskerne Frankrig?

Frankrig og Storbritannien forberedte sig på endnu en langvarig stillingskrig i stil med 1. verdenskrig og forstærkede de franske forsvarslinjer på grænsen mod Tyskland. Den 10. maj 1940 gik tyske tropper til angreb mod Holland, Belgien, Luxembourg og Frankrig, og efter et kort, voldsomt felttog overgav først Holland og derefter Belgien sig. Ved at gå igennem Belgien kunne de tyske styrker gå nord om de franske forsvarslinjer og efter bare seks ugers lynkrig havde tyskerne sikret sig kontrollen over Frankrig.

Hvad var slaget om England?

Efter at Tyskland havde besat Frankrig i 1940, var Storbritannien under ledelse af Winston Churchill den eneste europæiske nation, der stadig kæmpede mod Nazityskland. Storbritannien fik dog støtte fra kolonier som Australien, New Zealand og Indien, der alle hørte til det britiske imperium.

Tyskland indledte massive luftangreb mod Storbritannien – først mod militære og industrielle mål og siden terrorbombning af civile i de britiske byer. Briterne var dog ikke sådan at knække, og det britiske luftvåben holdt stand mod Tyskland. Uden at have dominans i luften måtte Hitler opgive alle planer om at indtage Storbritannien.

Også i Nordafrika holdt briterne og deres allierede stand mod tyske og italienske styrker. Ørkenkrigen gjaldt kontrollen over Middelhavet, Suezkanalen og adgangen til olie i det britisk dominerede Mellemøsten.

Hvad var krigen på Balkan?

I april 1941 kom Tyskland sine trængte italienske allierede til hjælp på Balkan og angreb Jugoslavien og Grækenland. De to lande blev nedkæmpet i løbet af kort tid, mens Ungarn, Rumænien og Bulgarien blev presset ind i alliancer med Tyskland. Dermed var hele det europæiske fastland under tysk kontrol med undtagelse af Sovjetunionen og enkelte neutrale lande, som eksempelvis Sverige og Schweiz.

Hvad var angrebet på Pearl Harbor?

I løbet af 1940-41 indtog japanerne Fransk Indokina (nu Vietnam), hvilket medførte sanktioner fra de europæiske kolonimagter og USA. USA oprustede også sin Stillehavsflåde samtidig med, at de indførte en blokade af blandt andet olie og skrotjern. Ifølge "Den 2. Verdenskrig 1939-1945" af Kirchhoff m.fl. (se kilder) forudså Japan, at de ville miste deres flådeoverlegenhed i forhold til USA i løbet af 1942, hvis de ikke gjorde noget for at forhindre det.

Japanerne ville dog stadig udvide deres imperium og forberedte krig mod kolonimagterne Storbritannien og Holland. For at svække USA og forhindre dem i at gribe ind besluttede japanerne at angribe den amerikanske flådebase Pearl Harbor på Hawaii. I december 1941 angreb de derfor basen med fly og ødelagde en stor del af den amerikanske Stillehavsflåde. Dagen efter erklærede USA krig mod Japan, og kort tid efter erklærede Tyskland og Italien krig mod USA. Dermed var krigen blevet global.

I sommeren 1942 havde Japans offensiv skaffet dem kontrol over store dele af Østasien, inklusive Thailand, Burma (Myanmar), dele af Filippinerne og dele af Indonesien (dengang Hollandsk Indien).

Europa under hagekorset

Hvad var Holocaust?

Holocaust er betegnelsen for nazisternes folkedrab på Europas jøder. Folkedrabet omfattede seks millioner jøder og fandt sted mellem 1941 og 1945. Før den tid var jøderne blevet udsat for voldsom diskrimination og forfølgelse i det nazistiske Tyskland og i de lande, der var besat af Tyskland. Holocaust ramte også ikke-jødiske folkegrupper, blandt andet romaer, handicappede, homoseksuelle, Jehovas Vidner og andre mindretalsgrupper.

Med Tysklands angreb på Sovjetunionen i 1941 gik nazisternes jødepolitik ind i den næste fase. Hitler havde på nogenlunde samme tid beordret iværksættelse af *Die Endlösung* (den endelige løsning) på det jødiske spørgsmål, hvilket betød, at man ville udrydde jøderne. De såkaldte Einsatz-grupper påbegyndte massemyrderier af jøder i de erobrede områder. Disse grupper dræbte omkring 1,5 millioner jøder mellem 1941 og 1945.

I slutningen af 1941 og i 1942 blev mordmetoderne videreudviklet, og der blev etableret seks udryddelseslejre med gaskamre i det erobrede Polen. Omkring tre millioner jøder blev myrdet i disse lejre frem til 1945. Den sidste halvanden million jødiske ofre blev dræbt ved henrettelser eller døde af sult, sygdom og af at arbejde til døden i koncentrationslejre og ghettoer. Se mere i Faktalinket om Holocaust (/titelliste/holo/).

Hvad var modstandsbevægelser og partisaner?

I de første krigsår voksede der langsomt modstandsbevægelser frem i hele Vesteuropa. Med Tysklands angreb på Sovjetunionen i 1941 gik kommunister over hele Europa forrest i modstandsarbejdet sammen med nationale patrioter og kristne undergrundsbevægelser. Man forsøgte at bekæmpe besættelsen med sabotage, propaganda, strejker og spionage for de allierede.

I Østeuropa og på Balkan blev der i lande som Polen, Jugoslavien og de besatte områder af Sovjetunionen etableret regulære hære af undergrundspartisaner, der udkæmpede guerillakrig mod tyskerne og deres allierede. Det skete med enorme tab, men var samtidig med til at stresser de tyske tropper og svække deres styrke.

De allierede i offensiven

Hvad var Operation Barbarossa?

I juni 1941 brød Hitler ikkeangrebspagten med Stalin ved at lade tyske tropper angribe Sovjetunionen i en storstilet operation med kodenavnet Barbarossa. De første måneder lignede det endnu en lynkrig, da tyske tropper stod helt tæt på Moskva i oktober 1941 og havde Leningrad (Sankt Petersborg) under belejring.

Med angrebet mod øst åbnede Nazityskland endnu en front, så de nu skulle kæmpe en tofrontskrig både i øst og i vest. Hitler havde beordret, at krigen skulle føres som en tilintetgørelseskrig. Einsatz-grupper blev sat ind for at dræbe jøder og kommunister, og massevis af sovjetiske soldater døde af sult i kummerlige fangelejre.

Nazisternes ønske om Lebensraum (livsrum) var en vigtig årsag til invasionen af Sovjetunionen, selv om det militært set var meget risikabelt. Hitler så for sig, at tyske bønder skulle bosætte sig som herrefolket i Østeuropa og det vestlige Rusland, mens de oprindelige beboere skulle deporteres til Sibirien eller bruges som slavearbejdskraft.

Hvornår vendte krigslykken på Østfronten?

Tyskerne havde regnet med endnu en lynsejr på Østfronten i løbet af sommeren 1941, men efterhånden begyndte Sovjetunionens enorme hær at slå tilbage og standse tyskernes fremmarch. Da efteråret og vinteren satte ind med pløje og umenneskelige frostgrader, var tyskerne slet ikke i stand til at forsyne sine tropper dybt inde i Sovjetunionen og mange døde af sult og kulde.

Det afgørende vendepunkt var det blodige og brutale slag ved Stalingrad (Volgograd) fra sommeren 1942 til februar 1943, hvor tyskerne mistede en stor del af sin hær. Fra da af var russerne i offensiven, og det stod klart for de fleste, at Tyskland ikke kunne vinde krigen.

Hvor blev aksemagterne også trængt tilbage?

Samtidig med, at Tyskland var trængt på Østfronten af de sovjetiske styrker, indledte britiske og amerikanske fly tæppebombninger mod tyske byer med hundredtusinder civile døde til følge.

Britiske styrker havde vundet kontrollen over Nordafrika, og i foråret 1943 blev allierede styrker landsat i Italien. Den italienske fascistleder Mussolini blev afsat, og den nye italienske regering overgav sig til de allierede. Kampene fortsatte dog lang tid efter, da tyske tropper besatte store dele af Italien og fortsatte kampene mod de allierede styrker.

I Stillehavet tabte Japan søslaget ved Stillehavsøerne Midway, hvor en stor del af den japanske flåde gik tabt. Fra da af var amerikanerne overlegne på havet og kunne begynde en offensiv, hvor man ø for ø kom tættere på Japan.

Hvad var D-dag?

Med USA og Sovjetunionen på de allieredes side havde de enorme ressourcer at trække på både i form af soldater og industriproduktion. Tysklands store problemer på Østfronten gjorde det mest af alt til et spørgsmål om tid, før Vestfronten igen skulle åbnes, og det afgørende stød sættes ind. Det skete på D-dagen i juni 1944, hvor to millioner soldater fra mange lande og næsten en halv million køretøjer blev sejlet over Den Engelske Kanal og landsat i Nordfrankrig under hårde kampe.

Hvornår blev Tyskland indtaget?

De sovjetiske styrker havde på sin vej mod Berlin indtaget Østeuropa og Balkan, mens allierede tropper i foråret 1945 overskred grænsen til Tyskland fra Frankrig. Den 26. april 1945 kunne amerikanske og sovjetiske tropper trykke hinandens hænder ved bredden af den tyske flod Elben.

Samtidig med at sovjetiske tropper kæmpede sig ind i Berlin, begik Hitler og hans nærmeste følge selvmord i en underjordisk bunker. Den 7. maj 1945 overgav Tyskland sig.

Hvad var atombomberne over Japan?

I Stillehavet og Østasien kæmpede de allierede tropper sig nærmere Japan, men det gik langsomt, og det var med store tab. For at tvinge japanerne til overgivelse kastede USA i august 1945 to atombomber over byerne Hiroshima og Nagasaki. 100.000-150.000 japanere blev dræbt, og store dele af den resterende befolkning fik alvorlige stråleskader. På en måde var det en rammende afslutning på historiens værste krig, at den blev afsluttet med det nye dommedagsvåben, atombomben. Japanerne overgav sig den 14. august 1945. Dermed var 2. Verdenskrig slut.

Efter krigen

Hvor store var tabene i 2. Verdenskrig?

Den Store Danske (se kilder) angiver, at mindst 55 millioner mennesker mistede livet som følge af 2. Verdenskrig, måske endda så mange som 70 millioner. Op imod 2/3 af de dræbte var civile, herunder ofrene for Holocaust.

Sovjetunionen mistede mindst 27 millioner mennesker, Kina mindst 10 millioner, og Polen 6 millioner. I det øvrige Øst- og Centraleuropa var tabstallene også høje. På aksemagternes side opgøres tabstallene til 5,3 millioner tyskere, 1,8 millioner japanere og 300.000 italienere. På Vestfronten var tabene mindre end på Østfronten. Frankrig mistede 800.000, Storbritannien og USA hver knap 400.000 mennesker.

Hvor mange blev deporteret som følge af 2. Verdenskrig?

Krigen medførte også store flytninger af mennesker som følge af deportation og flugt. Ifølge Den store Danske (se kilder) menes 20 millioner mennesker at være tvangsdeporteret som følge af 2. Verdenskrig. Ved krigsafslutningen befandt der sig alene på tysk område knap otte millioner fordrevne, hvoraf flertallet var deporteret fra de besatte lande som tvangs- og slavearbejdere.

Under Den Røde Hærs fremmarch og i de første efterkrigsår blev knap 13 millioner mennesker af tysk afstamning fordrevet til Tyskland fra deres bopæl i de tidligere tyskbeboede områder i Østeuropa. Også mange andre folkeslag, såsom ukrainere og polakker, blev flyttet, frivilligt eller med tvang, efterhånden som Sovjetunionen vandt kontrol over Øst- og Centraleuropa.

Hvad var delingen af Europa?

Bare to år efter de allierede styrkers sejr over Nazityskland og Japan stod verden splittet i en kold krig. USA blev det kapitalistiske Vestens ubestridte ledernation, mens Sovjetunionen dominerede den kommunistiske østblok. Det såkaldte jerntæppe ned gennem Europa gik omtrent der, hvor Østfronten og Vestfronten mødtes ved 2. Verdenskrigs afslutning. Den kolde krig stod på indtil Berlinmurens fald i 1989. Læs mere i Faktalinket om den kolde krig (/titelliste/den-kolde-krig/).

Hvordan var 2. Verdenskrig medvirkende til oprettelsen af FN og EU?

FN blev grundlagt kort efter Anden Verdenskrigs afslutning i 1945 af 51 medlemslande – heriblandt Danmark. Formålet var at sikre verden mod endnu en verdenskrig og skabe et forum for dialog mellem verdens lande. Læs mere i faktalinket om FN (/titelliste/forn/fornhist).

På europæisk plan trådte Kul- og Stålnationen i kraft i 1952 med seks medlemslande, heriblandt Frankrig og Tyskland. Formålet var at gøre landene gensidigt afhængige af hinandens kul- og stålproduktion og derved forhindre fjendtligheder mellem landene og sikre varig fred i Europa. Kul- og Stålnationen var første skridt i det europæiske samarbejde, der siden hen skulle udvikle sig til EU. Læs mere i Faktalinket om EU (/titelliste/euun).

Baggrundskilder

Originalkilder

Adolf Hitlers første tale som kansler (<https://www.youtube.com/watch?v=AHHR2SNjbnc>)

Videoklip. Efter at have vundet det tyske valg i 1933 holdt Hitler sin første tale d. 10. februar på Berliner Sportspalast foran tusindvis af tilhørere. I talen ytrer han ønske om, at den tyske borger igen skal kunne føle sig stolt over at være tysk.

Englands krigserklæring d. 3. September, 1939 (https://www.youtube.com/watch?v=rtJ_zbz1NyY)

Lydklip. Den engelske premierminister Neville Chamberlain erklærer i en radiotale Tyskland krig, efter at tyskerne har invaderet Polen.

USA krigserklæring d. 8. December 1941 (<http://www.ourdocuments.gov/doc.php?flash=false&doc=73>)

Dokument. Kopi af præsident Franklin D. Roosevelts tale d. 8. december 1941 til den amerikanske kongres efter Japans angreb på Pearl Harbor dagen inden.

USA krigserklæring d. 8. December 1941 (https://www.youtube.com/watch?v=RWMf_ydu73U&index=8&list=PL78ECFC002828B841)

Lydklip. Kopi af præsident Franklin D. Roosevelts tale d. 8. december 1941 til den amerikanske kongres efter Japans angreb på Pearl Harbor dagen inden.

Arkivvideo fra D-Dag i juni 1944, hvor to millioner soldater fra USA og England... (<https://www.youtube.com/watch?v=0wg5x5WaZPo>)

Sky News.

Billeder, plakater og officielle bekendtgørelser fra den danske besættelse 1940...

([http://rex.kb.dk/primo_library/libweb/action/dlSearch.do?](http://rex.kb.dk/primo_library/libweb/action/dlSearch.do?index=1&query=any%2Ccontains%2Cbes%C3%A6ttelse&search_scope=KGL_BILLEDER&group=GUEST&vid=KGL&institution=KGL&Søg+i+Det+Kongelige+Biblioteks+database+>>+\)

[index=1&query=any%2Ccontains%2Cbes%C3%A6ttelse&search_scope=KGL_BILLEDER&group=GUEST&vid=KGL&institution=KGL&Søg i Det Kongelige Biblioteks database >> "besættelse" >> i Nationalbibliotekets samling >> under "Billeder online".](http://rex.kb.dk/primo_library/libweb/action/dlSearch.do?index=1&query=any%2Ccontains%2Cbes%C3%A6ttelse&search_scope=KGL_BILLEDER&group=GUEST&vid=KGL&institution=KGL&Søg+i+Det+Kongelige+Biblioteks+database+>>+\)

FN-pagten (<https://treaties.un.org/doc/publication/ctc/uncharter.pdf>)

Læs den oprindelige FN-pagt, underskrevet af de oprindelige 51 medlemslande d. 24. oktober, 1945, i San Francisco.

Marshall-hjælpen (http://www.trumanlibrary.org/whistlestop/study_collections/marshall/large/documents/index.php?documentdate=1947-06-05&documentid=8-7&pagenumber=1)

Dokument. Tale af General George C. Marshall, øverstkommanderende i den amerikanske hær: "European Initiative Essential to Economic Recovery". The Department of State Bulletin, Volume XVI, Nr 415, 5. juni, 1947.

Faglitteratur

Beevor, Antony: Anden Verdenskrig. 3. udgave. Lindhardt & Ringhof, 2014 (http://bibliotek.dk/linkme.php?rec_id=870970-basis%3A51232011)

Den populære krigshistoriker Antony Beevor fortæller i dette murstensværk den samlede historie om 2. Verdenskrig.

Buruma, Ian: År nul – En fortælling om 1945. Gyldendal, 2015 (http://bibliotek.dk/linkme.php?rec_id=870970-basis%3A51962141)

Med udgangspunkt i øjenvidner skildrer forfatteren det cirka halve år, der fulgte efter tyskernes og japanernes kapitulation i 1945.

Det var en tid med hævn, sortbørshandel, krigsdomstole og millionvis af fremmede soldater.

Merridale, Catherine: Ivans krig – Den Røde Hær 1939-1945. People's Press, 2008 (http://bibliotek.dk/linkme.php?rec_id=870970-basis%3A27228313)

Forfatteren gør op med nogle af myterne om Sovjetunionens krigsindsats og beskriver livet og døden ved Østfronten, baseret på de sovjetiske frontsoldaters breve og samtaler med krigsveteraner.

Romaner

Dalager, Stig: Rejse uden ende. People's Press, 2015 (http://bibliotek.dk/linkme.php?rec_id=870970-basis%3A51900022)

Roman baseret på den virkelige historie om den svenske diplomat Raoul Wallenberg, som i 1944 rejste til Budapest for at redde så mange jøder som muligt fra nazisternes systematiske folkemord.

Amis, Martin: Brun sne. Tiderne Skifter, 2015 (http://bibliotek.dk/linkme.php?rec_id=870970-basis%3A51697111)

Auschwitz 1942. To ledende nazister og en jøde lever på hver deres måde i helvede på jord og fortæller om vanvid, manglende menneskelighed og mørk kærlighed midt i den ufortyndede ondskab.

Doerr, Anthony: Alt det lys vi ikke ser. Politikens forlag, 2015 (http://bibliotek.dk/linkme.php?rec_id=870970-basis%3A51642899)

Roman om den tyske soldat Werner, som er ekspert i at opspore radiotransmission, den blinde franske pige Marie-Laure, og eftersøgningen af en uvurderlig juvel under 2. Verdenskrig.

Spillefilm

En kvinde i Berlin. Instrueret af Max Färberböck, Tyskland, 2008 (<http://www.filmstriben.dk/fjernleje/film/details.aspx?filmid=2780560400>)

Filmen er baseret på en anonym kvindes dagbogsoptegnelser i perioden 20. april til 22. juni 1945. Her kan man læse, hvordan russiske soldater så det som deres ret at voldtage tyske kvinder – og hvordan dagbogsskribenten overlevede ved at stille sin krop til rådighed.

Der Untergang. Instrueret af Oliver Hirschbiegel, Tyskland, 2004 (<http://www.filmstriben.dk/fjernleje/film/details.aspx?filmid=2593661200>)

Adolf Hitler har i krigens sidste dage forskanset sig sammen med sine nærmeste i førerbunkeren i Berlin, afventende det endelige nederlag og sin skæbne.

Lydklip

De allieredes soldaters møde den 27. april 1945. Radioklip fra BBC London (<http://www.dr.dk/bonanza/search.htm?needle=2.%20verdenskrig&type=all&limit=120&assetId=57894>)

Speakeren Johannes G. Sørensen fortæller om mødet ved den tyske flod Elben, hvor tropper fra den 1. ukrainske front og et amerikansk infanteriregiment trykkede hænder.

Frihedsbudskabet 4. maj 1945. Radioklip fra BBC London (<https://www.youtube.com/watch?v=78pDhZb8hZo>)

Befrielsesbudskabet 4. maj 1945 oplæst af Johannes G. Sørensen.

Søgning i bibliotek.dk

Emnesøgning på 2. verdenskrig

bibliotek.dk (<http://bibliotek.dk/linkme.php?ccl=emne%3D2.%20verdenskrig%20og%20sp%3Ddan>)

Kilder citeret i artiklen

Kilder

Den Store Danske: Opslaget "2. Verdenskrig"

(http://www.denstoredanske.dk/Geografi_og_historie/Milit%C3%A6re_forhold_og_krigshistorie/Anden_Verdenskrig/2._Verdenskrig)

Den Store Danske: Opslaget "Aksemagterne"

(http://www.denstoredanske.dk/Geografi_og_historie/Tyskland,_%C3%98strig,_Schweiz_og_Liechtenstein/Tyskland_1933-_1949/Aksemagterne)

Kirchhoff, Hans, Henning Poulsen og Aage Trommer: Den 2. Verdenskrig 1939-1945. 4. udgave. Gyldendal, 2005.

bibliotek.dk (<http://bibliotek.dk/linkme.php?ccl=fo%3Dkirchhoff%20og%20ti%3Dden%202.%20verdenskrig%201939>)

McKay, John P., Bennett D. Hill, John Buckler: A History of Western Society. 6. ed. Houghton Mifflin, 1999.

bibliotek.dk (<http://bibliotek.dk/linkme.php?ccl=fo%3Dmckay%20og%20ti%3D>)

Caruso, Jesper Dahl: Danmark anerkendt som allieret (<http://nyhederne.tv2.dk/samfund/2014-03-20-danmark-ankendt-som-allieret>)

Tv2.dk. 2014-03-20.